

PREVENIREA TRANSMITEREI MATERNO-FETALĂ AL INFECȚIEI HIV/SIDA ÎN REPUBLICA MOLDOVA

Ștefan Gheorghiu

Școala de Management în Sănătate Publică

Summary

The prevention of mother- child transmission of HIV /AIDS infection in the Republic of Moldova

The number of persons with HIV was 6404 in the period from 1987-2010 years. HIV infection is a public health priority in the Republic of Moldova. There incidence of HIV infection among women increased in the recent years, especially in pregnant. Since 2004 till 2010 in the Republic Moldova 697 women with HIV have given birth. During this period 42 children with the vertical way of transmission of HIV have been borned.

Using the prophylactic antiretroviral treatment for pregnant women and their newborns the frequency of vertical way of transmission of HIV decreases.

Rezumat

Infecția cu HIV în Republica Moldova este o problemă prioritară de sănătate publică. În perioada 1987- 2010 au fost înregistrate 6404 persoane cu HIV. Sporește incidența acestei infecții la femei, inclusiv la gravide, și ca urmare intervine problema transmiterii materno-fetale. În perioada anilor 2004-2010 în republică au născut 697 femei infectate cu HIV. Copii infectați cu HIV până la vârsta de 15 ani în republică este de 42, dintre care 42 au achiziționat maladia pe cale verticală.

Administrarea tratamentului profilactic antiretroviral gravidelor și copiilor născuți din ele diminuează transmiterea verticală a infecției cu HIV până la 2 %.

Actualitatea

Infecția cu HIV reprezintă o pandemie globală de sănătate publică cu o evoluare de la 26,2 milioane în a. 1999 la 33,3 în a.2009, din care 17,5 milioane sunt femei și 2,3 milioane sunt copii sub 15 ani [1, 21]. A crescut semnificativ ponderea femeilor infectate cu virusul HIV, către anul a. 2009, jumătate din persoanele infectate erau femei. Frecvența infecției HIV la gravide este în creștere, variind de la 30-40% în Africa de Sud-Est până la 3% în India și 0,3% în SUA. Infecția cu HIV în Republica Moldova este o problemă de sănătate publică. Numărul de cazuri HIV depistate în republică în anii 1987-2010 este de 6404. În ultimii ani crește numărul femeilor infectate cu virusul HIV de la 24,1% în 2001 până la 51,56% în 2010. Ponderea înalta a femeilor infectate cu HIV atrage după sine creșterea numărului gravidelor infectate și ca urmare intervine problema profilaxiei transmiterii materno-fetale (PTMF) a infecției cu HIV. În anul 2003 au fost depistate 12 femei gravide infectate cu HIV, iar în 2010 – 140 [5].

Până în prezent în Republica Moldova au născut 697 femei infectate cu HIV. Infecția cu HIV a fost achiziționată pe cale verticală de 42 copii.

În întreaga lume peste 50% din persoanele infectate cu HIV sunt femei și circa 80% dintre acestea sunt la vârsta fertilă [2]. În 2009, numărul de copii infectați cu HIV prin transmiterea de la mamă la copil, a fost 370 000, fiind mai mic decât în a. 2001, când numărul acestora a fost 500 000 [21]. Încărcătura virală a gravidei este unul din principalii factori predictivi pentru transmiterea verticală a infecției cu HIV [7] și în absența intervențiilor de prevenire riscul infectării copilului de la mamă se cuprinde între 25-45% (OMS, 2005).

Studiile efectuate în România au demonstrat că terapia ARV micșorează transmiterea verticală a infecției HIV până la 8 %, iar studiile franceze până la 6 %[3,4].Rata transmiterii scade până la 1-2% dacă se instituie o schemă combinată de antiretrovirale [4].

Asupra transmiterii HIV-1 de la mamă la făt acționează factorii: virali, materni, obstetricali, placentari, neonatali și fetalii [5]. În absența oricărei intervenții, ratele raportate de

transmitere materno-fetală a HIV-1 sunt în Europa - 15%, în SUA - 25%, și în Africa 40-50% [8]. În Moldova, conform studiilor efectuate, aceasta rată constituie – 42,4% [9].

În Republica Moldova, conform studiilor efectuate, administrarea tratamentului ARV, operația cezariană la indicații și alimentația artificială a nou-născuților și-au demonstrat eficiența prin rata de transmitere de 1,54% [9].

Conceptul de bază în prevenirea transmiterii materno-fetale a infecției HIV în republică prevede profilaxia clinică a PTMF a infecției HIV ca parte componentă a asistenței complexe continue acordate femeilor HIV-infectate și copiilor acestora și este stipulată în actele normative [11].

Metodele existente și accesibile de prevenire a transmiterii HIV materno-fetale reduc transmiterea materno-fetală până la 1-2 la sută [12, 13, 14].

OMS recomandă complexitatea de prevenire a infecției HIV de la mamă la făt prin profilaxia primară a infecției, prevenirea sarcinilor nedorite, tratamentului ARV, asistenței și susținerii mamelor HIV- infectate și familiilor lor [15].

Material și metode

Este realizat studiul revizuirii literaturii care a permis analiza literaturii referitor la prevenirea transmiterii materno-fetale a infecției cu HIV, documentelor internaționale și actelor legislative, normative și instructiv metodice naționale în acest domeniu.

Rezultatele

Infecția cu HIV în Republica Moldova prezintă o problemă prioritară de sănătate publică.

Infecția cu HIV în republica în rândurile gravidelor este în continuare creștere, precum sporește incidența acestei infecții la populația de sex feminin.

Ponderea înaltă a femeilor infectate cu HIV atrage după sine creșterea numărului gravidelor infectate și ca urmare intervine problema transmiterii materno-fetale a infecției cu HIV cu creșterea numărului copiilor HIV pozitivi născuți din mame HIV infectate.

Incidența transmiterii verticale a infecției cu HIV diminuează o dată cu sporirea accesului la servicii de prevenire primară, servicii de consiliere și testare a gravidelor la HIV, diagnosticarea timpurie, administrarea tratamentului antiretroviral gravidelor, alimentarea artificială a copiilor născuți din mame HIV pozitive. În cazul tratamentului adecvat la timp administrat, rata de transmitere poate fi micșorată până la 1,54%.

În Republica Moldova problema transmiterii infecției cu HIV de la mamă la făt și profilaxia ei reprezintă una din strategiile prioritare a Programului național de prevenire și control al infecției HIV/SIDA/ITS sexuală pentru anii 2011-2015.

Asigurarea prevenirii infecției cu HIV în rândul femeilor de vârstă reproductivă, furnizarea prezervativelor, acordarea îngrijiri și suportul pentru femeile și copii care trăiesc cu HIV și familiile lor prezintă măsuri importante în prevenirea transmiterii infecției HIV de la mamă la făt.

Concluzii

Activitățile de prevenire a transmiterii infecției cu HIV materno - fetale necesită a fi orientate în asigurarea accesului tinerilor și femeilor, inclusiv gravidelor la activități de informare și prevenire a infecției HIV;

Un rol important în prevenirea infecției cu HIV cu transmitere verticală îl are accesul la programe de prevenire HIV a persoanelor cu risc sporit de infectare (UDI, LSC) și accesul gravidelor la servicii de sănătate, inclusiv consiliere și testate voluntară;

Asigurarea gravidelor HIV pozitive cu tratament specific profilactic ARV este un obiectiv prioritar în prevenirea infecției cu HIV materno-fetale;

Copii născuți din mame seropozitive necesită a fi asigurați cu substituenți nutritivi artificiali pentru prevenirea infectării cu HIV și supraveghere medicală pentru diagnosticul precoce a infecției cu HIV gravidelor.

Accesul gravidelor HIV pozitive la suport psihologic, social și susținere în timpul gravidității și după naștere în scopul îmbunătățirii calității sănătății și vieții.

Bibliografie

1. Raportului global HIV/SIDA (UNAIDS), 2008
2. UNAIDS, Report on the Global AIDS epidemic, 2006:
3. Benea E și aut., 3. Manul pentru îngrijirea femeii gravide HIV pozitive, București, 2002
4. Girard P, et.al., 6. SIDA, 2004
5. Передача ВИЧ от матери ребенку, ЮНЭЙДС, Технический обзор, 1998
6. Gheoghiță Ș., Buletin informativ privind situația epidemică în infecția HIV, realizarea programului național de profilaxie și control al infecției HIV/ SIDA și infecțiilor cu transmitere sexuală pe anii 2007-2010, Chișinău, 2008
7. Benea E și aut., 4. Ghid terapeutic în infecția HIV, București, 2001
8. European collaborative study. Mother to child transmission of HIV infection in the era of highly active antiretroviral therapy. Clin Infect Dis, 2005
9. Luca L. - Transmiterea materno-fetala a infecției HIV și tratamentul profilactic. Teza de doctor în medicina. Chișinău, 2008
10. Politica națională de Sănătate, 2007
11. Ghidul Național de tratament și îngrijiri în infecția HIV și SIDA, 2009
12. European Centre for the Epidemiological Monitoring of AIDS (EuroHIV). HIV/AIDS surveillance in Europe: end-year report 2004. Saint-Maurice, Institut de Veille Sanitaire, 2005
13. Dorenbaum A et al. Two-dose intrapartum/newborn nevirapine and standard antiretroviral therapy to reduce perinatal HIV transmission: a randomized trial. JAMA, 2002
14. Thorne C, Newell ML. Are girls more at risk of intrauterine-acquired HIV infection than boys? AIDS, 2004
15. Strategic approaches to the prevention of HIV infection in infants: report of a WHO meeting, Morges, Switzerland, 20—22 March 2002. Geneva, WHO, 2003
16. Harris NH, Thompson SJ, Ball R., zidovudine and perinatal human immunodeficiency virus type 1 transmission: based approach. Pediatrics, 2002
17. Dorenbaum A., Cunningham CK, Gelber RD et al. Addition of two-dose intrapartum-newborn nevirapine to standard antiretroviral therapy to reduce perinatal HIV-a transmission: PACTG 316. JAMA 2002
18. Blanche et al. Zidovudine/lamivudine for prevention of mother to child HIV-1 transmission. 2003
19. Te European colaborativ study and the swiss mother-child HIV cohort study. Combination antiretroviral therapy and duration of pregnancy. AIDS, 2000
20. “Prevention of mother-to-child transmission of HIV among pregnant women using injecting drugs in Ukraine, 2000-2010” European Collaborative Study, 2011
21. Доклад о глобальной эпидемии СПИДа, ЮНЭЙДС, 2010 г.
22. Global Plan for the Elimination of New HIV Infections among Children by 2015 and Keeping Their Mothers Alive, UNAIDS, Geneva
23. Ghid Practic pentru personalul medical implicat direct în realizarea profilaxiei transmiterii materno-fetale a infecției cu HIV, Chișinău, 2009